

Efesu Paulo Tyyriti, Efesu Hãwã-ò

¹ Paulo, Jesuisi Kristu deòdỹna jiarỹ rare. Deux-udeewimy tahe kia rare. Efesu hãwã ityhydỹdu mahãdu –ò kalemy warybe rewahinyreri. Kai-boho ywimynodu mahãdumy toimahãte.

² Ruxetòena adeeremy kidiatykemy Deuxu-ribi idi watzireri tule Jesuisi Kristu Inynyrỹ-ribi.

³ Deuxu, Inynyrỹ tybyreny, inyboho tuu reàlãmỹhỹrenyre. Tii dori inydeeremy wihikỹ inywo ywinamy diwahinyde Jesuisi òraru-ki biukihikỹle wahe.

⁴ Deuxu inyyreny-ribi rihitxinymy ritare. Inyboho heka tuu roire. Ihetxiu heka inyho aõkõu tii rihitxinymy ritakremy rỹimyhỹre, inyboho wahe. Kristu-ki iny rihitxinymy rỹire. Iny òbitimy rỹirakemy rihitxinyre, ywimy nodumy wahe. Kiamy heka rokoirekre Kristuko-txi luuna-di.

⁵ Ihetxiu tamywimy Deuxu rihitxinymy ritare, inyboho wahe. Iriòereny wesemy rokoirekemy.

⁶ Kiamy heka Deuxu riwinyre àlàna, wohyna-wana tamy rikiwahinyrenykemy tii dori inyluurekí wahe. Kristu hãlubu òrarukile biu-ò henareny iny nade. Iny òrarureny riòwynyre taruxetòena wihikỹ òraru-ki.

⁷⁻¹⁰ Ruxetòena sòwemy inydeeremy diwahinyde tii dori ibutumy aõna aõna erydu rare. Deuxu dee wina rybe wòte wese rare. Tahe inydeeremy kiditynynykemy idi ratzireri. Tamywimy tahe inydeeremy riteòsinyre. Iwese tii rõhõtinyre wese.

Bededỹnana rexihukreu. Kristu-ki ibutumy aõna aõna biu-ki bede-ki rỹikremy ihỹre. Kiamy tahe Deuxu rõhõtinyre.

11-12 Kristu òraru-ki Deuxu juhoo iny mahãduy-ribi inyboho rihitxinyrenyrene. Tii diwahinyde inydeereny uriõnojura jurana. Tii dori ixideewilemy ibutumy aõhebo rotỹỹnymyhỹre Deuxu kia hitxidỹỹna mahãdu ixidile wowydyna mahãduõ rỹirakemy rỹimyhỹre. Inyboho juhoo rityhynyrenyrene Kristu-ò.

13 Kaiboho kiaõ toimahãte. Juhoo rybe inatyhy-ò taholatenyeteu, tetyhynymyhỹtenyete tarasa Rybewihikỹ-ò wahe. Tai tahe Deuxu Tyytybytyhy-di ratidỹỹna wesemy iny dee ritidimyhỹre. Deuxu Tyytybytyhy dori tii kidiwahinykemy rarybere, ihetxiu wahe.

14 Uriõno jura jurana Deuxu Tyytybytyhy rare inydeereny. Deuxu tahõrõ mahãdu ritakreu, tuu reàlãrenykre tuu, inyboho dori kia mahãduõ roire.

15 Tahe jiarỹ, Paulo, tule umy raholamahãre Jesuisi Kristu atyhydỹỹna-ò, tule aluuna ityhydỹỹdu-ò. Tai tahe Deuxu-ò àlãna-di araxitòedỹỹnyrenymahãre. Wanohõti aribireny rosaõhyymyhỹre.

16-17 Deuxu tahe Jesuisi Kristu biu loosõna tyby rare. Tii araykyreny-ò bedeeryna kidiwahinykemy watzireri, awolyrana kidiwahinykemy watzireri.

18 Tai tahe araykyrawoni ritỹnynykemy watzireri. Tai kaiboho bierybenykre Deuxu iryna. Tule ityhyna biu loosõna-di bierybenyky watzireri.

¹⁹ Deuxu taruruna sōwemy diwahinymyh̃de ity-hyd̃ỹdu mah̃adu-ò. Iruruna tahe aōni rare in-ydeereny uriōno jura jurana. Kia tule biery-benykemy watxireri.

²⁰⁻²¹ Kia irurumy inyboho tuu robirenyre, Kristu rubu-ribi rexiixixanyreu, taruruna weribi ronykemy dis̃nydeu, biukihik̃yle wahe. Kristu tahe ibutu ruruna witxira witxira ratyre rare, ibutu wedu ratyre, ibutu dinodu ratyre, ibutu deòd̃ỹdu ratyre. Ibutuni ratyre tii rare. Wijinani ratyre, tule kanakremy ih̃reni ratyre rare.

²² Deuxu tahe ibutu aōna aōna witxira witxira Kristuwarawo-ò ritidire tai tii ibutuwedukremy. Tii ibuturati wesemy rare. Kia tii ih̃yre dohod̃ỹdu mah̃adu-ò, iwedu wahe.

²³ Dohod̃ỹdu mah̃adu tahe Kristumy wese rare. Kristu dori ibutu aōna aōna rit̃xinymyh̃re.

2

¹ Juhuu kaiboho rubumy t̃imah̃ate òraruna òraru-ki.

² Juhuu kaiboho bedeaōmyd̃ỹnana bedeki toitemah̃a juhUU Satanasi deòd̃ỹna tetyhynymy toitemah̃a. Tii bedeyhy ruruna dinodu rare. Ityhyd̃ỹdukōdu mah̃adu wiji dori rityhynymy r̃yira, itxiòd̃ỹdu mah̃adu wahe.

³ Ityhyd̃ỹdukōdu mah̃aduy-ki juhUU tule inyboho roiremah̃a –ibutumy ixideerenywimy inyboho riwinyreny; inraykyreny wydyna-deewimy tule inyboho riwinyreny. Ehehewid̃ỹdu inyboho roiremyh̃, tuu ratybienymy rarehy dori tuu rare. Iwese ijō roiremyh̃ wese.

4 Deuxu tahe sōwetyhymy ruxetòena diwahinyrnyhỹde, inyluurenyreki.

5-6 Deuxu inyboho rurudỹnyre Kristu-wana rubu-ribi riixixanyrenyrene. Kristusỹ-ki biu-ki tii inyboho risỹnyre tai rokonyrenykemy. Iruketòena òrarukile abiu-ò henareny dire.

7 Iruketòena kiditeòsinykre bededỹnana robe-hemy roireki wahe. Iwese sōwehymy iruketòena diwahinyde wesemy.

8 Tarasana Deuxu ruxetòenaribile nade aityhydỹnareny òraru-ki tuu rare. Iny-ribi aõkõ nade. Deuxu wahidỹna rare.

9 Iny-ribi rarybekre inyõ ixityhydỹmy tahe aõkõre Deuxu ruxetòenakile tuu rare.

10 Tii tahe ibutumy iny riwinyrenyrene. Òbiti aõmydỹnana widỹdukemy iny riwinyre Jesuisi Kristu òraru-ki. Deuxule juhoo rōhõtinyre òbiti widỹdumy aõbo rokoirekemy.

11 Tahe kaiboho uritere nohõti losaõmy kaiboho judeukõdu mahãdu toite juhoo mahã. Kiamy judeu mahãdu arãnimyhyrenyrene, notykyresykõdu mahãdu wahe. Tii dori notyky resydu mahãdu roire, iyresynadireki wahe.

12 Juhoo tahe aruta wesele toite Kristu-ki aõkõ. Judeu mahãdu-ribi rihitxinymy nyimyhỹde. Deuxu rybe ywisidỹna ludu aõkõ toite. Araròsòna renyõhyre. Adeuxurenyõhyre bede bedemy.

13 Juhu irehemy Deuxu-ribi toite mahã. Tahe wiji Jesuisi Kristu hãlubu òraru-ki araòhòdỹnyny toite.

14 Jesuisi Kristu tahe iny ywidỹna rare. Kyarana tahe òtity wese itya-ki rỹimyhỹre judeu

mahādu aribi kia rihitxinyre. Tahe kia òtity ritxiwire tahe sohoji mahādulemy riwinyre.

¹⁵ Tahe Kristu rurureu tahe ixāwire kia bede ywina. Tahe inatxi wimy òludu mahādu sohoji iny t̄myrahyylemy riwinyre. Tahe ywina ròhònyre wiwana ributunyra tahe Deuxu taluuna tamy riwahinyra.

¹⁶ Jesuisi taitxeò-ki rurureki, ywina rieryrenyre. Tahe kyarana-ribi riixāwididỹnyre.

¹⁷ Jesuisi tahe ywinamy rarybere iòhò ludu kaiboho wahe tule irehe ludu, judeukõdu mahādu wahe.

¹⁸ Tahe kaiboho jiarỹboho-wana sohoji Deuxu Tyytybytyhy òrarukile Deuxu-ò rekexitòenyrenyke.

¹⁹ Kawese tahe kaiboho ityhydỹdu mahādu-ò talote. Iny-ribi lahitxi aòkõ toite, Deuxusỹ mahāduòle heka toite.

²⁰ Deuxu rybedu, tadeòdu-wana hetoõ wesemy kaiboho boibekre. Jesuisi Kristule iko ludu mana wese rare.

²¹ Jesuisi Kristu òraru-ki wiwesehyyle heto awimy rỹire. Tai Inynyrỹ hetotyhy relemy rexihumyhỹre.

²² Kaiboho tule matybienybenykre Deuxu Tyytybytyhy hetoõ wese wahe.

3

¹ Tai jiarỹ, Paulo, rotena-ki nodu wesemy rare Jesuisi Kristu òraru-ki. Judeukõdu mahādu dee kiamy heka watxiwāhāre, adeereny wahe.

² Deuxu ruxetòena wadee riwahinyre. Kaiboho aõbo tuu taholatenyõmahāte.

³ Deuxu dori tawòtena diteòsinyde wadee.

4-5 Jiarỹ kiamy juhoo reritinyriòrere katyiritik-ile wahe. Idi mariabenykeu bierybenykemy idi watzireri, timybo Kristu wòtena rybe reeryremy wahe. Kristu wòtena tahe ihetxiu ibutu inyõ riteòsinyõhyre. Wiji tahe riteòsinymy ihỹre Deuxu Tyytybytyhyle tahe deòdu-ò, rybedu-ò ritỹnynymy ihỹre.

6-7 Kiamy heka rare: kaiboho, judeukõdu mahãdu, wii ributunyre inyboho-wana judeu mahãdu wahe. Uriõnowi jurawi juramy idi rokoirekre, sohoji mahãdulemy wahe. Kristu Rybewihikỹ òraru-ki ityhydỹdu mahãdu-ò rirònyrenyre. Kia rybe-di rybedumy diwateònyde, ruxetòena wahidỹnaõ wadee nade Deuxu ruruna sòwe-ribi. Ityhydỹdu mahãduy-ribi jiarỹ aõ aõkõmy watxiwãhãre retyhynytyhymy aõkõ watxiwãhãre.

8 Ihãrele Rybewihikỹ rybedumy ararekre Kristu aõmydỹnana heka iny raykywydyna ratyre awimy ihỹre. Kiamy judeukõdu mahãdu-ò arelyykemy riwahitxinyre.

9 Ibutu inyõ rybe wòtena aritỹnynykemy watxiwãhãre juhoo Deuxu Jesuisi-wana ibutumy aõna aõna riwinyre kiau rybewòtena riwòmymy roimyhỹre Deuxu-ki.

10 Wijina tahe riteòsinykemy ihỹre dohodỹna-ki. Tai tahe ibutumy biu-ribi rurunadu, bedeerydỹdu rierykemy timykibo Deuxu bede ersyna-di raremyhỹ ibutumy aõna aõna ersyna-di.

11 Iwese Deuxu ibutumy aõhebo rotỹnynykemy ratximyhỹre wese iny rierykre, Inynyrỹ Jesuisi Kristu òrarukile wahe.

12 Tai tahe iny rexideòsinymyhỹre brebuõlemy

Deuxu ixitòenadỹỹna-di Kristu dori inyboho rityhynymyhỹre.

13 Tai kaiboho ixiiiodỹỹrenyõmy ahãke, jiarỹ aõhõkỹmy ratỹỹnyreki kia dori awowydyna rare, waaõhõkỹmy dỹỹnana wahe.

14 Tai tahe umyreny Deuxu-ò rexitõenyre Inynyrỹ Jesuisi Kristu tyhy-ò wahe. Ibutu sỹ mahãdu tyby Deuxu rare.

15 Ruruna adeeremy kidiwahinykemy idi watzireri, tawowydyna sõwe-ribi wahe.

16 Deuxu Tyytybytyhy rurutyhy araykywo-ò kidiwahinykemy watzireri.

17 Tai Kristu aworeny-ki kanasỹnymyhỹkemy rahõtinyinmahãre atyhyna ðireki kaiboho heka wilu-utyhymy boibekemy watzireri.

18 Tai ibutu ityhydỹỹdu mahãdu-wana Kristu luuna bierybenyke. Inyõ Kristu luuna awire rieryõtyhy. Ihãrele tahe bierybenyke iwese rare wesemy.

19 Tai Deuxu-di bexilỹxinykemy idi watzireri.

20 Deuxu iruruna ðire. Tai iny ixitòena ratyre inydeeremy kidiwahinykemy idi ihỹre. Iny irurudireki wahe.

21 Dohodỹỹdu mahãdu wowydyna riwahinykemy tamy watzireri, aõu aõu wahe. Bededỹỹnana konana-ò wahe. Kie.

4

1 Inynyrỹ deòdu arixidu jiarỹ rare. Arexitòenykre inihe adeeremy. Yrubuna-di aõhebo botỹỹnybenykemy adireny watzireri. Tai tahe Deuxudeewimy boibekre.

2-3 Tii dori juhUU adeereny irydu rare òbitimy boibekemy xiwedeõmy boibeke, ele eleõmy; wii biwiòhenanymy; luuna-di marurunymy boibeke. Ixi wesehyylemy boibekemy. Tai tahe Deuxu Tyytybytyhy aratorabutenyrenykre ywimy nodu dori kia diwiòhenanymyhÿde.

4 Sohoji mahådule rare, sohoji Deuxu Tyytybytyhydile. Umy sohoji wese, ityytyby sohojilemy wese rare. Kaiboho tule araròsònareny sohojile rare, kaiboho ityhydÿÿdumy terònyteki wahe.

5 Inynyrÿ sohojile rare inytyhynareny sohojile rare. Tule iny ratisebena sohojile rare.

6 Deuxu tule sohojilere, ibutu tybymy rare ibutu ratyre rare. Ibutuy-ki tii rare. Tule ibutu rawo-ki ratxireri. Ibutumy aõhebo rotÿÿnykemy iny-di riwisÿnyreri tawowina-di.

7 Kristu tahe iny sõwemy rareki sohoji ruxetòena sõwemy sohoji-ò riwahinyre.

8 Kiamy heka ritina-ki roire: –Iu Jesuisi raòwònyreu biu-ò ròtena ludu mahãdu ridyre idi wahidÿÿna inydeereny diwahinyde.

9 Betehebenyke rybeweereõ-ò raòwònyremy. Aõmybohe kia rarybereri. Tahe juhUU dori surawo-txi robehere kiakékile tahe idi raòwònyke.

10 Kia robeherele taheka raòwònyre biuratyremy ibutu aõna aõna-di rexilÿxinykemy.

11 Inyõ-ò deòdÿÿna mahãdumy rarekemy diwahinyde aõwihikÿ widÿÿ wahidÿÿna wahe. Ijõ-ò Deuxu rybedumy mahãdu rarekemy diwahinyde. Ijõ-ò Rybewihikÿmy rybedu mahãdumy rarekemy diwahinyde. Ijõ ityhydÿÿdu mahãdu yrubudÿÿdu mahãdumy rarekemy. Ijõ

bedeerydỹdỹdumy mahãdu rarekemy.

12 Ibutumy kia mahãdu ityhydỹdỹdu riwiòhenanykemy idi ratxireri. Tai ityhydỹdỹdu iaõmysỹdỹỹna riwinykre. Kristu umy wesemy ritibiedỹỹnykemy. Ibutu dee diwahinyde.

13 Ikonanau tahe ibutumy wiwese wesemy rõkõhõtinyrenyke, iny tyhynareny wahe. Deuxu Riòre rikierityhyrenykeny, iny òbitimy rokoireke, Kristu òbiti wesemy rokoireke.

14 Tohouã wesemy aõkõ rokoireke inytyhynareny-ki. Uritere witxiradỹỹrenyõmy ibutu bedeeryna witxira witxira-di. Iwese yhy tiò tiò aõ riwymyhỹre wese kia bedeerydỹdỹdu rare. Iwitxira tyhydỹỹna-ò kia ityhydỹdỹdu mahãdu ridykemy ratximyhỹre. Ijõ inatyhy rybe weselemy rarybere. Tahe aõkõre. Kia-ò ijohonarenyõmy.

15 Tahe luuna-di inatyhymy marybebenyke. Kristu aõmydỹỹnana-di bexilỹxinybenykeny idi maumynybenyke. Tii dori iny wedureny rare.

16 Ityhydỹdỹdu mahãdu heka Kristu umy wese rare. Ityhydỹdỹdu sohoji sohoji wijura jura weselemy rỹira. Kristu ibutumy riwiòhenanymyhỹre iwese umy hona umy wese. Umyjura kia ibutumy iaõmysỹdỹỹ dire. Wiweselemy tahe raaõmysỹdỹỹnykeki tai tahe umy awimy rariamyhỹke. Ijõ widerakeki tahe, Kristu umy raumynyõtyhy.

17 Katahe Inynyrỹnimy adeeremy kiamy rarybemyhỹre. Ityhydỹdỹdukõdu mahãdu wesemy aõkõ boibenybeke.

18 Iraykyreny bedeluru-ki ihỹrenyrene. Ieherenyrene, rieryõrenyrene. Tai tahe Deuxu biu-ò

hena umytuedeõna rieryõrenyre.

19 Ixāruna ihoõhyyre. Urile ibutumy òraruna-txi rexiwahinyrenyre.

20 Kia Jesusimy aõkõ teerytenyete inyribireny wahe.

21-22 Jesuisi inatyhyna teerytenyete, ibutumy aõbina bina ixi-ribi bihitxinyke.

23 Ibutumy awo arayky-wana bexitymyranyke.

24 Deuxu umy tỹmyra wesena-di bexityhyny-benyke. Kia heka òbiti rare; inatyhy rare.

25 Tai tahe ruirenyõmy wahe. Inatyhymy iny wixira-ò marybemahãbeny. Wiwese hyylemy widi rakatximyhỹrenyke.

26 Makyarananymahã-wana tahe urile òraru-txi ixẽõmy. Ixi-di txu iròtedỹỹõmy awobinana-di

27 Tule Satanasi deradỹỹna-ò nokõmy.

28 Inyõ juhUU wasidureki, ixityre tii wasiõmy. Tii wiji raaõmysỹdỹỹkre aõna aõna wiwihikỹ tebò-di riwinykemy wahe. Tai tahe iaõdikre iny aõkõmy rỹira riwiòhenanyke.

29 Kai uritere rybebinaõ ary-ribi iòlòdỹỹõmy Rybewiwihikỹlemy marybemahã. Kia rybe-di ijohodu riwiòhenanymyhỹre kynyhetuukre.

30 Bibedeòtiidỹỹõmy Deuxu Tyytybytyhy. Tii dori arayrubunymyhỹre tarasanatxu-ò.

31 Òbina rybemy widi nokõmy, wimy ujõmoõmy, adebure ijà ijàõmy, aõbinamy inymy ijyyõmy, rybebina-di iny ihetedỹỹõmy.

32 Tahe ibutu dee ywimy boibekre, awimy wahe ainytyhymy iny-di boibekre. Aõbinamy iny adee rarybe-wana tahe iribi bexinohõtilosanymy biixãwididỹỹnymy Deuxu dori inyòraru

riixãwididỹnyreki wahe.

5

¹ Deuxu inytybytyhyreny rare. Tai tahe iwese uladu tyby wesemy rotỹnynmyhỹre wese, kaiboho Deuxu wesemy matximahãbenyke Deuxu riòre lu-unadu wesemy matximahãbenyke. Wiluurenyke, Kristu dori aluurenyre.

² Tule rexiwahinyre xiwe wesemy iny ritarenykemy. Tai tahe Deuxu dee kia lỹnyrena wiwihikỹ wese rare.

³ Tahe òta òtarenyõmy. Ibutumy aõna aõna bina bina widỹrenyõmy. Kaiboho dori ityhydỹdu mahãdu toite.

⁴ Rybebinamy uriteretere rybeõmy. Ixideòsidỹõmy. Kia widỹna tahe ibinare. Tahe aõwihikỹõ biwinyke, Deuxu deàlanamy.

⁵ Òta òtadu tahe Deuxu òlòna wahidỹna ri-taõtyhy, iny binaõ aõkõ, inywobire aõkõ. Kia Deuxu tyhy biukõdu mahãdu rare. Bierybenyke kia.

⁶ Itxenadỹ rybe-ò ijohonarenyõmy. Ityhydỹdukõdu mahãdu Deuxu rybe riywinyõmyhỹre. Tai tahe Deuxu reburemyhỹre tamyreny.

⁷ Tiiboho-wana ratxiõhyymyhyrenyre iaõmydỹnana binareki.

⁸ Hỹnau kaiboho bedeluru-ki toitemahã. Tahe wiji Inynyrỹ loosòna-ki toite. Loosònadỹdu riòre weselemy boibeke.

⁹ Aõbo loosòna-ribi nade tahe awire, òbitire, inatyhyre.

¹⁰ Tai aõbo Inynyrỹdeewi kia riteòsinyre.

11-12 Iwese bedelurubina widỹỹdu aõhebo rotỹỹnyre wese uritere iwidỹỹrenyõmy tahe teõsaremy tamy marybebenyke. Aõbo tiiboho wasimy aõhebo rotỹỹnymyhỹre ixỹruna adee rare tuu maryhemahãkeki.

13 Ibutumy aõna aõna loosòna ritỹnynyre. Tai tahe iny aõmydỹỹnana loosòna ritỹnynykeki, iny rierykre itỹnydỹỹna dori loosòna rare.

14 Tyyritiõ kia wesemy rỹire: –Inyõ rõrõmy rỹikeki, rexixake rubuy-ribi rỹike. Kristu tahe aloosònanykre.

15 Aõhebo botỹỹnybenykeò bexiijebenyke. Itxỹte widỹỹdu mahãdu wesemy aõkõ ahabenyke, be-deerydu mahãdu wesemy ahãbenyke.

16 Iõnodỹỹõmy abededỹỹnana. Wiji txu bed-edỹỹnana tahe ibinatyhymy rare.

17 Tai tahe itxỹteõmy ahãke. Bierybenyke aõbo Deuxu dee wire.

18 Vĩĩ mona-di axaxa rubudỹỹna wesemy aõkõ matxibenyke. Kia tahe aõnityhyre, tumodu wahe. Tahe Deuxu Tyytybytyhy heka atykymy ralòmymy boibeke.

19 Mawinymy bexirybenyke awo-ki. Bexirybenybenyke Inynyrỹ-ò awi-ribi bitxienymy maw-iunyke. Rybewiumy marybeke.

20 Deuxu inytybyreny-ò ibutumy beàlãmahãbenyke Jesuisi Kristu Inynyrỹni òraru-ki tahe bexitòenyke.

21 Kaiboho ibutumy widee bexiywinyhyymy ahãbenykre.

22-24 Iwese dohodỹỹna mahãdu Kristu rybe rityhynymyhỹre wese, hãwyy tahãbu rybe riywinyke,

ibutu aõmydÿÿnana-ki wahe. Hãbu dori tahãwyy dinodu wese rare.

²⁵ Ibutumy hãbu tahãwyy luukemy. Kristu dori dohodÿÿna mahãdu luureki ture. Tamy tii rexi-wahinyre rurukemy.

²⁶ Tai tahe kia òbitidÿÿnamy rurure. Iwese bee aõ rasuhòmyhÿre wese, tarybe risuhòmyhÿre.

²⁷ Iòraru-ki tahe Jesuisi dohodÿÿna mahãdu wiwihikÿõ ixidee rimykre. Òbiti mahãdulemy rarekre, aõbina binaõ heka tai rÿiõhyymyhÿre. Awi mahãdu widÿÿdumy rarekre.

²⁸ Kiamy heka hãbu tahãwyy-di rÿirake. Iwese hãbu taumy luure wese tahãwyy luumy rÿirake. Iny tahãwyy luukeki, kia-di ixiluuke.

²⁹ Iny taumyderamy rÿiõhyymyhÿre. Tahe aõkõre tule rexiòwenymyhÿre rexiwese nanymyhÿre. Iwese Kristu dohodÿÿna mahãdu riwisi-nanymyhÿre wese.

³⁰ Inyboho dori Kristu mahãduõ roire.

³¹ Kiamy heka Ritina roire: –Tai heka hãbuõ tybyboho heto ririmyhÿre tahãwyy-wana wii ributunymy roirekemy. Inatxi umy ribi sohoji umyhyymy ròhònymyhÿre.

³² Kia aõmydÿÿnana heka ierysysirare. Tahe Kristu tohodÿÿna mahãdu-wana rarybereri.

³³ Ihãrele tahe hãbu tahãwyy luumy rÿira iwese ixiluumy rÿira wese. Tule hãwyy tahãbu rityhynyke.

6

¹ Uladu mahãdu tybyboho rybe rityhynymyhÿre Inynyrÿ òraru-ki. Kia tahe òbiti rare.

² Boo adi-wana bityhynybenyke. Kia tahe bede ywina rybe juhuru rare. Tule Deuxu raròsòna kia bede ywina rybe-wana rare.

³ Kia biywinybenykeki, awimy mabeke, abed-edỹnana irehemy mabeke kabede-ki.

⁴ Uladu tyby, uladuse, ariòreny adeburehyymy idi iwisỹdỹrenyõmy. Tahe aõki reòsakeki tii riòbitinykemy tamy marybebenyke. Inynyrỹ deòsidỹna-di tamy marybebenyke.

⁵ Deòdu mahãdu kabede-ki awedureny bityhynybenyke. Awo-ribi tyhy tamywimy biwinybenyke. Bexiijemy ywimy biwinymy. Iwese Kristu dee tewinymahãte wesemy.

⁶ Aõ tabiteriki aõkõ biywinyke. Iwese Kristu deòdu wesemy mabeke. Deuxu dee wina awo-ribi biwinyke.

⁷ Deysana-di ibutumy òbitimy bisỹdỹnyke.

⁸ Ibutumy deòdu ada deòdukõdu Inynyrỹ-ribi aõna aõna rimyke. Tamy aõwiihikỹ riwinykeki.

⁹ Tahe wedu mahãdu, kaiboho eòdu mahãdu-ò kia weselemy mabeke. Brebudỹrybe-di eòdureny-ò rybeõmy. Awedu dori eòdureny wedu tule biu-ki ratximyhỹre. Tamy dori ibutumy wiwese wesele rare.

¹⁰ Ibutu-ò tahe ikonanamy ararybekre. Inynyrỹ ruruna-di bexirurudỹnyke. Iruru tahe aõni rare. Tahe ixidee bimyeke.

¹¹ Bexityynyke aõbinanatyy-di, debòna aõmydỹnana bimyeke. Tai tahe Diabo rybemy nodu biòludunyke.

¹² Iny ijusunareny dori moo iny-wana aõkõ rare. Iwitxira Satanasi ruruna-di rare. Dinodu ruru-di

rare, kabede luruhukỹ wedu-di wahe. Tyytybybina ruru-di rare, biukihikỹle.

¹³ Tai tahe ibutumy Deuxu debòna aõna aõna bimyke. Idi txubina-ki biòlòdỹnyke. Aijesu bitakeu tahe, òraru rỹike.

¹⁴ Inatyhyna-di awereysana birarutxynyke. Òbitina-di abreti bitòbònyke.

¹⁵ Bexiywinyke ywina Rybewihikỹ rybena-ò. Tii heka adikre.

¹⁶ Ityhyna tahe awyhyitxenamy ihỹre, idi eorutà bitỹtenyke. Idi tahe Satanasi heòty wyhy biturinyke.

¹⁷ Tarasana tahe arataana wese rare. Deuxu Tyytybytyhy mayrehe heka Deuxu rybe rare.

¹⁸ Deuxu Tyytybytyhy-ki ibutumy ixitòedỹhyummy atximahãbenyke. Kia-di tahe biriranymy, boibeke. Ityhydỹydu mahãdu ibutumy bexitòenyhyummy boibeke.

¹⁹ Tule wadee, bexitòenybenyke. Deuxu wadee rybe kidiwahinykemy wahe. Tai brebukòlemy Rybewihikỹ aritỹnynykre, ierysy siramy wahe.

²⁰ Jiarỹ Rybewihikỹ deòsidỹydu rare wawomati rerotidire hãrele wahe. Kristumy arelyykemy watzireri. Tii heka wawidỹynare.

²¹⁻²² Txitxiò tahe ityhydỹydu seriòreõ rare, waluunaduõ rare. Inynyrỹ rybe-di òbiti aõmysỹdỹydu rare. Tai tahe tii adeereny reteònyre waaõmydỹynana adee ritỹnynyky. Awo riteysadỹnykemy.

²³ Ywina ibutumy ityhydỹydu mahãdu seriòreõ kanakemy watzireri. Luuna tyhyna-wana kanakemy Deuxu, inytyby-ribi, Jesuisi Kristu, Inynyrỹ-ribi wahe.

²⁴ Ruxetòena kanakemy watzireri Jesuisi inatyhymy luunadu mahãdu-ò wahe. Tii Kristu rare, Inynyrỹreny wahe.

Deuxu Rybe Tyyriti **New Testament in Karajá (BR:kpj:Karajá)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karajá

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Karajá [kpj], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Karajá

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

55ce0bcd-101e-52a3-984e-847027efe150